

СЕСІЯ: ДЫФЕРЭНЦЫРАВАНАСЦЬ ЗНАЧЭННЯЎ

Карніенка М.А., Косцікаў Л.С.

*Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт інфарматыкі і радыёэлектронікі
г. Мінск, Рэспубліка Беларусь*

Дадзіра Т.П. – ст. выкладчык

У працы даследуецца комплекснасць слова «сесія» ў сучаснай беларускай мове. Разглядаюцца розныя значэнні гэтага слова: ад арганізацыйнага тэрміна да азначэння ў псіхалогіі і інфарматыкі. Прааналізавана этымалогія слова, прасочаны шляхі яго пранікнення ва ўжытак. Зроблены высновы аб актуальнасці ўсіх разгледжаных значэнняў у сучасным жыцці.

Падчас навучання ва ўніверсітэце студэнты сутыкаюцца з мноствам слоў, якія становяцца неад'емнай часткай іх паўсядзённага слоўнікавага запасу: студэнт, сесія, універсітэт, кафедра, дыплом і інш. Адным з найбольш вядомых і хвалюючых для кожнага першакурсніка з'яўляецца слова сесія. Якім шматзначным і разнастайным аказваецца гэта кароткае слова, і наколькі далёка выходзяць яго значэнні за межы студэнцкага побыту – пытанні нашай навуковай працы.

У «Тлумачальным слоўніку беларускай мовы» [1] слова сесія мае некалькі значэнняў. Першае — гэта перыяд работы выбарнага органа (з'езда, парламента, суда і пад.), калі ён збіраецца для вырашэння пэўных пытанняў Другое значэнне звязана непасрэдна з навучальным працэсам: сесія — гэта перыяд здачы залікаў і экзаменаў у вышэйшых і сярэдніх спецыяльных навучальных установах. Трэцяе значэнне слова — сеанс, перыяд правядзення пэўных мерапрыемстваў або дзеянняў.

Лексема «сесія» з'яўляецца запазычаннем. Паводле этымалагічнага слоўніка рускай мовы, «сесія» паходзіць з англійскай мовы, дзе session узыходзіць да лацінскага sessio — «пасяджэнне», утворанам ад дзеяслова sedere — «сядзець». Паводле слоўніка Фасмера, слова было запазычана ў XVII ст. праз польскую мову, дзе sesja «сесія» таксама ўзыходзіць да лацінскага sessio «сядзенне; пасяджэнне», суфіксальнага дэрыватыва ад sedere «сядзець». Паводле Шанскага, дадзенае слова зафіксавана ў рускай мове пачынаючы з 1634 г., сустрэкаецца ў Феафана Пракаповіча і Пятра I [2]. Такім чынам, у аснове слова «сесія» ляжыць вобраз «сядзець разам, весці пасяджэнне», які з цягам часу набыў шэраг новых сэнсаў.

Адзначым, што ў сферы псіхалогіі паняцце «сесія» набывае яшчэ адно спецыфічнае значэнне. Псіхатэрапеўтычная сесія — гэта заплаваная сустрэча паміж кліентам і спецыялістам у галіне псіхічнага здароўя, у ходзе якой абмяркоўваюцца асабістыя праблемы, ставяцца мэты і вядзецца работа дзеля эмацыянальнага дабрабыту [3]. Стандартная псіхатэрапеўтычная сесія звычайна доўжыцца каля 45–50 хвілін; гэты фармат называецца «тэрапеўтычная гадзіна» [4]. У рамках адной сесіі псіхолаг вывучае розныя аспекты жыцця чалавека, у тым ліку яго механізмы пераадолення цяжкасцей, трыгеры і сімптомы [5]. Псіхатэрапія, як правіла, праводзіцца ў індывідуальным, сямейным, парным або групавым фармаце [4]. Такім чынам, у псіхалагічным кантэксце сесія — гэта не проста адрэзак часу, а паўнаўраўнаважанае прафесійнае ўзаемадзеянне, накіраванае на паляпшэнне псіхічнага здароўя.

У інтэрнэт-тэхналогіях паняцце сесіі мае дакладнае тэхнічнае вызначэнне. Сесія — гэта часовы інтэрвал, на працягу якога карыстальнік узаемадзеінічае з сістэмай, прыкладаннем або сайтам. забяспечваць бесперапыннасць узаемадзеяння. Пачатак сесіі — гэта першы запыт карыстальніка да сістэмы або сайта; завяршэнне — выхад карыстальніка, яго бяздзейнасць на працягу зададзенага часу або закрыццё браўзера. Сервер захоўвае дадзеныя аб сесіі (напрыклад, лагін карыстальніка, кошык пакупак) у аператыўнай памяці, базе дадзеных або часовых файлах [6].

У вэб-аналітыцы паняцце сесіі таксама з'яўляецца ключавым. Важна падкрэсліць, што ў вэб-аналітыцы сесія і сеанс — гэта не тоесныя паняцці: сесіяй правільней лічыць паслядоўнасць запытаў, якія паступаюць ад аднаго кліента і якія можа ідэнтыфікаваць сервер. Кліент і сервер могуць захоўваць унікальны ідэнтыфікатар сесіі на працягу доўгага часу — тыдняў, месяцаў і нават года [7].

Такім чынам, слова сесія з'яўляецца яркім прыкладам шматаспектнасці і шматзначнасці адной лексічнай адзінкі. З часоў свайго запазычання з лацінскай мовы праз польскую слова шырока распаўсюдзілася ва ўсіх сферах жыцця сучаснага чалавека. Сёння яно актуальнае для студэнтаў (перыяд экзаменаў), для грамадзян (перыяд работы парламента ці суда), для тых, хто звяртаецца па псіхалагічную дапамогу (сустрэча з псіхолагам або псіхатэрапеўтам), і для карыстальнікаў інтэрнэту (тэхнічная сесія на сайце). Такая дыферэнцыраванасць «сесіі» сведчыць аб высокай жыццяздольнасці паняцця і магчымасці адаптавацца да патрэб розных сфер чалавечай дзейнасці.

Спіс выкарыстаных крыніц:

1. Тлумачальны слоўнік беларускай мовы : у 5-і том / пад агул. рэд. акад. АН БССР К. К. Атраховіча (Кандрата Крапівы). Т. 5. Кн. 1. С-У / рэд. М. Р. Суднік. — Мінск : Гал. рэд. Беларус. Сав. Эцыклапедыі, 1977-1984, 1983. — 663 с..

2. Этимологія слова сесія [Электронны рэсурс]. — Рэжым доступу: <https://lexicography.online/etymology/c/сесія>
3. Positivepsychology.com. What is a counseling session? – URL: <https://positivepsychology.com/counseling-session/> дата звароту: 21.03.2026.
4. Psychiatry.org. What is Psychotherapy? – URL: <https://www.psychiatry.org/patients-families/psychotherapy> дата звароту: 21.03.2026.
5. Psychiatryofthepalmbeaches.com. What to Expect from a Psychotherapy Session? – URL: <https://www.psychiatryofthepalmbeaches.com/psychotherapy-session> дата звароту: 21.03.2026.
6. Сессія – URL: <https://identityblitz.ru/glossary/session/> дата звароту: 21.03.2026.
7. Что такое сессия на сайте: описание термина, использование, различия у «Яндекса» и Google – URL: <https://kokoc.com/blog/sessiya-na-sajte-cto-hto-i-kak-rabotaet/> дата звароту: 21.03.2026.